

Médiation

TRADUCTION EN COURS

Bemiddeling is een proces dat aan personen in conflict toelaat om actief deel te nemen aan het oplossen van moeilijkheden die voortvloeien uit een misdrijf en dit met de hulp van een neutrale derde. In België zijn sinds de jaren negentig verschillende slachtoffer-daderbemiddelingspraktijken ontstaan zowel tijdens de fase van de strafprocedure als tijdens de strafuitvoering.

Met de Wet van 22 januari 2005 is een wettelijk raamkader tot stand gebracht ter omkadering van deze slachtoffer-daderbemiddelingspraktijken met meerderjarige daders (met uitzondering van de bemiddeling in strafzaken). Voor slachtoffer-daderbemiddeling met minderjarige daders zie het onderdeel jeugdcriminaliteit van deze website. Beleid

Diverse slachtoffer-daderbemiddelingspraktijken voor meerderjarige daders hebben sinds de jaren negentig hun intrede gedaan in de Belgische strafrechtsbedeling: bemiddeling op politieniveau (lokale bemiddeling of schadebemiddeling), bemiddeling op parketniveau (bemiddeling in strafzaken), bemiddeling op het niveau van de rechtbank (herstelbemiddeling voor vonnis), bemiddeling tijdens de strafuitvoering (herstelbemiddeling in de fase van de strafuitvoering).

Met het Kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 15 maart 2001 inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure zijn de lidstaten verplicht geweest om hun nationale wetgeving aan te passen onder meer inzake de slachtoffer-daderbemiddeling. Artikel 10 bepaalt dat elke lidstaat moet zorgen voor de bevordering van bemiddeling in strafzaken m.b.t. de strafbare feiten waarvoor hij die maatregel passend acht. Tevens moet erop worden toegezien dat de tussen het slachtoffer en de dader bereikte overeenkomst in aanmerking kan worden genomen.

Wegens deze verplichting en om de "experimentele" bemiddeling een vaste plaats te geven in de strafprocedure is in België de Wet van 22 januari 2005 tot invoering van bepalingen inzake de bemiddeling in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering en in het Wetboek van Strafvordering tot stand gebracht. Dit wettelijk raamkader biedt een omkadering van de diverse praktijken van slachtoffer-daderbemiddeling (met uitzondering van de bemiddeling in strafzaken op parketniveau waarvoor reeds een wettelijk kader bestond, zie hierover het onderdeel gemeenschapsgerichte sancties van deze website).

Bemiddeling wordt in deze wet als volgt omschreven (ingevoegd in art. 3 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering) :

Bemiddeling is een proces dat aan personen in conflict toelaat om, als zij er vrijwillig mee instemmen, actief en in alle vertrouwelijkheid deel te nemen aan het oplossen van moeilijkheden die voortvloeien uit een misdrijf, met de hulp van een neutrale derde en gegrond op een bepaalde methodologie. Ze heeft tot doel de communicatie te vergemakkelijken en partijen te helpen zelf te komen tot een akkoord inzake de nadere regels en voorwaarden die tot pacificatie en herstel kunnen leiden

Elkeen die een direct belang heeft kan in elke fase van de strafprocedure (zowel tijdens het opsporingsonderzoek, het gerechtelijk onderzoek als tijdens de behandeling ten gronde) en tijdens de strafuitvoering verzoeken om bemiddeling bij een erkende bemiddelingsdienst. De rechter kan in zijn vonnis rekening houden met elementen uit de bemiddeling die met instemming van de partijen aan de gerechtelijke instanties zijn overgemaakt.

De vzw Sugnomè en de asbl Médiante werden in het kader van de wet als bemiddelingsdiensten erkend door de Minister van Justitie. Ter ondersteuning, informering en advisering van deze bemiddelingsdiensten omtrent deontologische kwesties wordt bij de FOD Justitie een Deontologische Commissie opgericht.

Tenslotte wenst op Europees niveau het European Forum for Restorative Justice inzake restorative justice (waaronder slachtoffer-daderbemiddeling) in te staan voor het bevorderen van internationale uitwisseling van informatie, het ontwikkelen van effectief beleid, diensten en wetgeving, het verder ontwikkelen van de theoretische basis, het stimuleren van onderzoek, en het assisteren bij de ontwikkeling van principes, ethiek, vorming en good practices.

Wetgeving

- Wet 22 januari 2005 tot invoering van bepalingen inzake de bemiddeling in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering en in het Wetboek van Strafvordering (B.S. 27 juli 2005).

- K.B. 26 januari 2006 tot regeling van de samenstelling en de werking van de Deontologische Commissie Bemiddeling zoals bepaald door artikel 554 §2 van het Wetboek van Strafvordering (B.S. 1 februari 2006). Activiteiten van de Dienst

De Dienst staat de Minister van Justitie bij in de verdere ontwikkeling van het strafrechtelijk beleid inzake bemiddeling. Beknopt literatuuroverzicht

AERTSEN, I., Slachtoffer-daderbemiddeling. Een onderzoek naar de ontwikkeling van een herstelgerichte strafrechtsbedeling, Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2004.

AERTSEN, I., “Herstelrechtelijke beweging. Achtergronden en regelgeving”, in L. KOOLS (Ed.), Bemiddeling en herstel in de strafrechtsbedeling, Brugge, Die Keure, 2006, 1-26.

BEYENS, K., en RAES, A., “Bemiddeling bij meerderjarigen. Een overzicht van de initiatieven in België”, in L. KOOLS (Ed.), Bemiddeling en herstel in de strafrechtsbedeling, Brugge, Die Keure, 2006, 27-67.

BUNTINX, K. en CLAES, E., “Herstelbemiddeling in de fase van strafuitvoering: een beginselenreflectie”, Panopticon 2006, nr. 5, 7-22.

ROZIE, M., “Bemiddeling in elke fase van het strafproces en tijdens de strafuitvoering”, Documentatie opleiding rechterlijke Orde, 2007.

SUGGNOME, Slachtoffer-dader bemiddeling in Vlaanderen, Antwerpen, Garant, 2005.

VAN GARSSE, L., “Wetgevend initiatief inzake een breed bemiddelingsaanbod in de strafrechtelijke context. Enkele indrukken van op het terrein”, Panopticon 2005, nr. 3, 72-78.

VAN GARSSE, L., Goosen, T. en Berghmans, M., “Een overzicht van de herstelgerichte bemiddelingsprojecten”, in L. KOOLS (Ed.), Bemiddeling en herstel in de strafrechtsbedeling, Brugge, Die Keure, 2006, 113-162.

VAN GARSSE, L. en PETERS, T., “Bemiddeling en herstel: finaliteit en/of alternatief”, in M. Bouvernie-De Bie, K. Kloeck, W. Meyvis, R. Roose en J. Vanacker (Eds.), Handboek Forensisch Welzijnswerk, Gent, Academia Press, 2002, 505-543.

WALGRAVE, L., “Herstelrecht en strafrecht. Duet of duel?”, Justitiële Verkenningen 2001, nr. 3, 97-109.

WALGRAVE, L., “Op zoek naar een normatief kader voor een herstelrechtelijk rechtsmodel - Een werktekst”, in L. Dupont en F. Hutsebaut (Eds.), Herstelrecht tussen heden en toekomst - Liber amicorum Tony Peters, Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2001, 577-603.